

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Doktorský studijní program: Preventivní medicína

Kandidát: MUDr. Jana Dáňová

Název práce: Kontraindikace očkování a používání alternativních vakcín u dětí v České republice

Oponent: Doc. MUDr. Karel Dohnal, CSc.

Aktuálnost řešeného tématu

Dlouhodobé pravidelné očkování dětí v ČR a vysoký stupeň kolektivní imunity zabraňuje ročně zhruba pěti stům dětských úmrtí a několika tisícům komplikací, často s trvalými následky. V zemích, kde např. antivakcinační kampaně vedly k poklesu proočkovanosti, dochází k narůstání počtu vnímavých jedinců a opětovnému výskytu onemocnění s řadou vážných následků, včetně úmrtí.

Vzhledem k tomu, že se názory zpochybňující či dokonce odmítající očkování objevují i u nás, cílem práce bylo zjistit počty a okolnosti neprovedených očkování zařazených do systému pravidelného očkování a frekvenci používání alternativních vakcín.

Téma práce je v souladu s cíli programu Zdraví 21 a jeho národní variantě – Dlouhodobému programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR, konkrétně s cílem 7: Prevence infekčních onemocnění. Očkování i zdravotní výchova zde hrají nezastupitelnou roli.

Metodika

Autorka použila průřezovou studii s retrospektivní analýzou zdravotnické dokumentace. Ve dvaceti čtyřech obvodech bylo sledováno více jak pět tisíc dětí narozených mezi 1.1.2000 a 31.12.2004. Vzhledem k cíli studie, zmapovat situaci v systému pravidelného očkování v celé České republice, byl velký důraz kladen na reprezentativní výběr pediatrických obvodů a dostatečné velikosti sledovaného souboru. Otázkou je, zda zastoupení pražských dětí není příliš vysoké. Na druhé straně je nutné ocenit přípravu studie, dotazníky prošly připomínkovým řízením a byly připraveny ve spolupráci s odbornými pediatrickými společnostmi, zejména Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost.

Formální stránka práce a jazyková úroveň

Předložená práce splňuje požadavky po formální stránce, tabulky i grafy jsou provedeny po technické i obsahové stránce na vysoké úrovni, jsou jasné a srozumitelné. Způsob psaní bibliografických odkazů odpovídá příslušným požadavkům. Jazykový projev a stylistika jsou na výborné úrovni, v textu se nenacházejí chyby ani překlepy.

Hodnocení publikací

Nejvýznamnější publikací je článek přijatý k tisku v časopise *Vaccine*. Název článku je *Rates of contraindications and use of alternative vaccines in routine immunisation of children: A population based study in the Czech Republic*. Článek ve většině aspektů odpovídá disertační práci a proto i hodnocení je totožné. Kandidátka je zde první autorkou. Impakt faktor časopisu se pohybuje kolem 2,8.

Proč má být naše dítě očkováno? Je článek uveřejněný v časopise *Hygiena* v roce 2006. Jsou zde publikovány výsledky projektu řešeného za podpory dotačního programu MZČR – Národní program zdraví – Projekty podpory zdraví v letech 2004 – 2005 a byl hodnocen jako výborný. Kandidátka je zde jako druhý autor. Projekt byl zaměřen na zvýšení informovanosti veřejnosti o potřebě, prospěšnosti a účinnosti očkování. Kromě prezentování na odborných fórech byla výstupem projektu brožura *Očkování – otázky, omyly, obecné informace*, kde je kandidátka jako druhý autor. Brožura prošla odbornou recenzí. Vydalo nakladatelství Triton

v roce 2005 v nákladu 1 000 kusů. Distribuce byla zejména do ordinací dětských lékařů, participujících na studii.

Dalším výstupem je i plakát – Proč má být moje dítě očkováno. Distribuce probíhala obdobným způsobem.

Domnívám se, že uvedené materiály určené veřejnosti významným způsobem napomáhají udržet neobyčejně příznivou situaci, týkající se dlouhodobé vysoké proočkovanosti v ČR. V časopise Epidemiologie, mikrobiologie, imunologie je uveřejněn článek Příčiny vynechání pravidelného očkování z důvodu kontraindikace a použití alternativních vakcín u dětí ve věku 0-4 roky v ČR. Kandidátka je zde první autorkou.

Význam práce pro další rozvoj vědního oboru a možnosti aplikace výsledků v praxi V odborné literatuře jsou práce věnované přehledu kontraindikací u celého spektra pravidelného očkování velmi ojedinělé. Předložená práce navíc srovnává vývoj výskytu kontraindikací po určité období, v tomto případě pěti let. Zjištění, že se počet kontraindikací během sledovaného období zvyšoval a zároveň s tím stoupal i počet nekompletně očkovaných je určitým varováním a impulsem pro sjednocení přístupu při stanovování kontraindikací očkujícími lékaři. Na druhé straně se ukázalo, že naprostá většina rodičů dává své děti očkovat a že počet odmítnutých očkování je minimální, v celé studii se jednalo pouze o dva případy.

Výsledky práce byly prezentovány jak na odborných fórech, tak byly zároveň použity k naplnění zdravotně výchovných cílů při zvyšování informovanosti rodičů o problematice očkování.

Předpoklady k samostatné tvořivé práci

Disertační práce potvrdila, že autorka je schopna samostatné vědecké práce. Významným oceněním odborné kvality práce je nepochybně přijetí článku k publikaci v prestižním časopise Vaccine. I další publikace svědčí nejen o dlouhodobém zájmu o tuto problematiku, ale rovněž o oprávněném zařazení kandidátky mezi naše největší odborníky na problematiku očkování v ČR. Jako studentka doktorského studijního programu Preventivní medicína naplňuje i další poslání, které je pro tento obor charakteristické. Tím je preventivní aspekt, který autorka svými zdravotně výchovnými aktivitami naplňuje.

Závěrečné doporučení

Po posouzení kvality práce, předložených publikací a dalších okolností doporučuji jednoznačně předloženou práci k obhajobě a navrhuji udělení titulu Ph.D.

V Praze dne 28.3. 2007